

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
1. TEORETYCZNY KONTEKST PEDAGOGIKI RESOCJALIZACYJNEJ	9
Przedmiot i zakres pedagogiki resocjalizacyjnej	9
Interdyscyplinarny charakter wiedzy o profilaktyce społecznej i resocjalizacji	13
Norma i patologia w zachowaniu ludzkim	17
Względność kryteriów	22
Modele zdrowej osobowości a przystosowanie społeczne	29
Model osobowości dojrzałej w ujęciu G. Allporta	30
Model osobowości w pełni funkcjonującej C. Rogersa	33
Model osobowości samorealizującej się A. Masłowa	34
Model rozwoju osobowości i jej zaburzeń w ujęciu E. Eriksona	41
Model „wektorów rozwoju” osobowości według Cz. Czapówa	48
Integracyjna teoria zachowania przestępczego M. Leblanca	53
Ograniczenia interwencji opiekuńczych, wychowawczych, terapeutycznych i socjalnych	61
Osobowość jako fakt i wartość	61
Koncepcja autonomu w ujęciu M. Mazura	63
Społeczna „odmienność” źródłem cierpienia	67
2. NIEPRZYSTOSOWANIE SPOŁECZNE DZIECI I MŁODZIEŻY	82
Objawy nieprzystosowania społecznego	82
Stadia i typologie nieprzystosowania społecznego	86
Badania nad nieprzystosowaniem społecznym (ilustracja empiryczna)	94
Eliminowanie rozmiarów nieprzystosowania społecznego	110
3. WYBRANE ZAGADNIENIA DIAGNOZY RESOCJALIZACYJNEJ	116
Diagnoza a terapia wychowawcza	116
Humanistyczny i behawioralny model terapii	120
Diagnoza efektywności resocjalizacji jako problem badawczy	128
Teoria rozwoju dojrzałości interpersonalnej i system diagnostyczny „I-Level Classification”	138
Diagnoza klimatu społecznego instytucji resocjalizujących	163
Diagnostyka i hermeneutyka pedagogiczna	173
4. WYBRANE PROBLEMY RESOCJALIZACJI	181
Humanistyczne inspiracje pedagogiki resocjalizacyjnej	181
Prakseologiczne zasady projektowania systemów resocjalizacji	194
Kierunki, przebieg i sens reformy resocjalizacji nieletnich	205

Proponowane warianty	205
Młodzieżowy ośrodek adaptacji społecznej – nową formą resocjalizacji nieletnich	207
Przebieg i sens reformy	226
Status obywatelski i prawa nieletniego w Polsce	235
Obywatelstwo i człowieczeństwo – dwa wymiary egzystencji	235
Zróżnicowane statusy dzieciństwa	237
Prawa nieletnich w rozporządzeniach ministerialnych	238
Wszechobecność nacisku, przymusu i przemocy	240
Prawa nieletniego a podkultura przestępcza zakładu poprawczego ...	241
Postrzeganie praw nieletnich przez kadre pedagogiczną	243
Wahania polityki legislacyjnej wobec nieletnich	245
Nieletni jako ofiara	247
Zestawienie faktów i postulatów	248
Podsumowanie	255
Resocjalizacja i profilaktyka w środowisku otwartym	256
Powstanie i rozwój kurateli sądowej dla nieletnich	256
Ewolucja systemu kurateli sądowej dla nieletnich	262
Kuratorski ośrodek pracy z młodzieżą	271
Ochotnicze Hufce Pracy	273
Rodziny zastępcze	280
Ogniska wychowawcze i ich rozwój	282
Środowiskowe programy pedagogiczne (przyjaciół dzieci ulicy, pedagog rodzinny i wychowawca podwórkowy)	287
Resocjalizacja w środowisku otwartym za granicą	290
Propozycje zmian w polskim systemie opiekuńczym i profilaktyczno-wychowawczym	296
Resocjalizacja nieletnich – anachronizm, utopia czy nowe wyzwanie socjopedagogiczne?	301
Teorie behawioralne (zachowaniowe)	304
Teorie interakcyjne	307
Teorie wielodyscyplinarne	310
5. DYLEMATY KONTROLI SPOŁECZNEJ I AUTONOMII OSOBISTEJ MŁODZIEŻY	317
Kontrola społeczna	317
Autonomia osobista	319
Ustalanie granic: socjalizacja, resocjalizacja, penalizacja	322
Słabość i siła idei resocjalizacji aktualnej i potencjalnej	328
Pedagogika wobec nacisku, przymusu i przemocy we współczesnej cywilizacji medialnej	337
Wnioski	342
ANKESY	361
Skala Nieprzystosowania Społecznego – rozszerzona instrukcja stosowania	362
Skala Klimatu Społecznego Instytucji Korekcyjnej– wg R. Moosa	409
BIBLIOGRAFIA	413